

Toekomstvisie COA gemeente Den Helder

Opvanglocaties asielzoekers in Den Helder:

Den Helder neemt haar verantwoordelijk in de opvang van asielmigranten. Op dit moment zijn er vier opvanglocaties waar in totaal maximaal 1080 capaciteitsplaatsen zijn gerealiseerd en maximaal 985 asielmigranten worden opgevangen. In deze wordt onder capaciteitsplaatsen verstaan het totaal aantal (technisch) beschikbare opvangplaatsen. Het totale aantal capaciteitsplaatsen per locatie ziet er als volgt uit:

Locatie Doggershoek: (575 capaciteitsplaatsen excl. AMV + 2 x 20 capaciteitsplaatsen AMV)

De locatie 'De Doggershoek' gelegen aan de Burgemeester Ritmeesterweg 20 is in 2015 langdurig in gebruik genomen en ingericht voor de opvang van volwassenen, gezinnen en kinderen.

Locatie Doggerij: (2 x 20 capaciteitsplaatsen AMV)

De locatie 'Doggerij' gelegen aan de Doggersvaart 27 wordt sinds 2018 ingezet ten behoeve van de opvang van 40 alleenstaande minderjarige vluchtelingen.

Locatie Nieuweweg: (405 capaciteitsplaatsen)

De locatie aan de Nieuweweg maakt onderdeel uit van Fort Dirksz Admiraal als onderdeel van de Stelling Den Helder en biedt aan 372 personen opvang. De vluchtelingen die op deze locatie gehuisvest worden zijn nog niet lang in Nederland en staan aan het begin van de asielprocedure. Er is sprake van een gemixte bewonersgroep, wat betekent dat zowel gezinnen als alleenreizenden uit verschillende landen op deze locatie worden opgevangen. Tevens bevindt zich op deze locatie Villa Kakelbont. Zij bieden onderwijs aan kinderen die verblijven op één van de locaties van het COA in Den Helder.

Locatie Jacob van Heemskerckstraat (20 capaciteitsplaatsen AMV)

De locatie Jacob van Heemskerckstraat 1 biedt een kleinschalige woonvorm, ten behoeve van de opvang van 20 alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Huidige vormen van opvang asielzoekers:

In een AZC wonen mensen die in verschillende fases van een asielaanvraagprocedure kunnen zijn:

- Mensen die nog maar net een verzoek hebben ingediend en aan het begin van de procedure zijn. De IND heeft hierover nog geen beslissing genomen.
- Mensen die al te horen hebben gekregen dat ze mogen blijven in Nederland en wachten op de toewijzing van een gemeente waar ze mogen wonen. Zij zijn vaak al bezig met de voorinburgering (oriëntatie op de Nederlandse samenleving, volgen Nederlandse les, doen vrijwilligerswerk etc.).
- Mensen waarover de IND de beslissing heeft genomen dat ze terug moeten naar het land van herkomst, zij krijgen begeleiding die gericht is op terugkeer en het is mogelijk dat zij doorstromen naar een vrijheid beperkende locatie of een gezinslocatie.

Asielopvang in de Regio:

In Noord Holland is de huidige opvangcapaciteit op dit moment 2149 plekken (Bron: Provincie Noord Holland, Overzicht asielopvang NH). De verdeling ziet er als volgt uit:

- Den Helder 918 plekken
- Heerhugowaard 600 plekken
- Amsterdam 631 plekken.

Den Helder is de grootste opvanglocatie van de provincie Noord Holland. Eerder waren er in Noord Holland Noord ook opvanglocaties in Schagen en Alkmaar maar deze locaties zijn niet meer in gebruik.

Huisvesting van statushouders in de gemeente

Wanneer asielzoekers een tijdelijke vergunning tot verblijf hebben gekregen, worden ze gekoppeld aan een gemeente voor huisvesting. Op dit moment krijgt ongeveer 30% van de in het AZC verblijvende asielzoekers, een verblijfsstatus.

De gemeenten krijgen per half jaar een taakstelling opgelegd in de huisvesting van statushouders. Er spelen verschillende factoren bij het maken van een koppeling aan een gemeente.

Na reizigers worden altijd gekoppeld aan de gemeente waar de referent woonachtig is. Als de referent nog in het AZC verblijft, worden de na reizigers aan dezelfde gemeente gekoppeld als waaraan de referent gekoppeld staat. Er kan ook sprake zijn van harde criteria: eerste graad familie, een arbeidscontract of inschrijving aan een opleidingsinstituut. Soms wordt er sociaal medisch advies aangevraagd om na te gaan of een vergunninghouder aan een bepaalde gemeente gekoppeld moet worden (specialistische- of mantelzorg bijv.) of dat er woningaanpassingen noodzakelijk zijn.

Ook worden er bij het COA gesprekken gevoerd waarbij het arbeidsverleden en opleidingsniveau worden nagevraagd. Deze informatie komt in het klantvolgsysteem van het COA, TVS, te staan met daarbij een arbeidsregio advies n.a.v. die gegevens. De regievoerder van het COA probeert zoveel mogelijk rekening te houden met zowel de taakstelling van de verschillende gemeenten, als de toekomstmogelijkheden van de vergunninghouders. Op dit moment staan vooral alleenstaanden en vaak ook grote gezinnen gekoppeld aan TVS (programma COA).

Arbeidsmarktregio

Met Regio in Beeld schetst UWV voor elke regio de arbeidsmarktontwikkelingen. In de regio Noord-Holland Noord zijn veel mensen werkzaam in de sectoren zorg, openbaar bestuur, bouwnijverheid en landbouw, sectoren die relatief weinig krimp lieten zien tijdens de coronacrisis. Met name in de techniek en in de zorg is de krapte nog altijd groot. Dat wil zeggen dat werkgevers voor diverse functies, zoals onderhoudsmonteur of verpleegkundige moeilijk aan personeel kunnen komen. Dit biedt kansen voor bijvoorbeeld werkzoekenden die zich willen laten omscholen naar een andere sector of functie.

Er zijn wisselende meningen in onze regio over de huidige 'potentie' onder de vergunninghouders. De indruk is dat er de laatste jaren ook veel kansarme asielmigranten aan Den Helder zijn gekoppeld en opgevangen terwijl er nadrukkelijk is gevraagd om kansrijke asielmigranten. Mogelijke oorzaken hiervoor zouden kunnen zijn:

- In onze regio zijn veel landbouwvacatures. Er worden statushouders (voornamelijk uit Eritrea) aan onze regio gekoppeld die in het land van herkomst boer waren. In de praktijk blijkt deze doelgroep moeilijk bemiddelbaar.
- Het COA beschrijft dat er bij koppeling aan een gemeente ook gekeken wordt naar een inschrijving aan een opleidingsinstituut. Omdat het grootste gedeelte van de opleidingen in Alkmaar of Amsterdam zijn zou dit kunnen betekenen dat de kansrijke statushouders naar de steden vertrekken.
- Het gebrek in Den Helder aan productiebedrijven waar mensen zonder werkervaring snel een arbeidsovereenkomst kunnen krijgen. In Den Helder kost het meer moeite een vaste baan te vinden. Het zicht op een arbeidsovereenkomst is tevens bepalend bij de plaatsing aan de gemeente.

Het is om die reden belangrijk om de behoefte en mogelijkheden van Den Helder nadrukkelijk in kaart te brengen en kansen in sectoren te benadrukken. Het Imago van Den Helder zal omgevormd moeten worden naar een stad vol mogelijkheden en kansen en op die manier aansluiting vinden bij het Helden Perspectief.

Onderwijs in Den Helder

Op de locatie Nieuweweg is Villa Kakelbont gevestigd. Zij bieden basisonderwijs aan kinderen van het azc, maar ook aan kinderen die van buiten het azc komen. De capaciteit van de school wordt volledig benut.

Schakel aan Zee biedt onderwijs aan anderstalige leerlingen tussen 12 en 18 jaar. De school heeft als doel anderstalige leerlingen onderwijs te bieden dat hen kennis en vaardigheden biedt om als individu een eigen plek te verwerven in de wereld. In alle groepen staat Nederlands/Nt2 centraal.

De leerlingen (AMV) uit veilige landen zijn tot hun 18^e levensjaar leerplichtig. Voor de groep leerlingen die geen vergunning tot verblijf krijgen is het belangrijk om het onderwijs zoveel mogelijk aan te sluiten op het toekomstperspectief om motivatieproblemen te voorkomen. Dit betekent bijvoorbeeld Engelse les aanbieden in plaats van Nederlandse les. Daarnaast is het belangrijk om praktijkervaring op te doen in een branche die in het land van herkomst perspectief biedt, denk hierbij bijvoorbeeld aan techniek.

Nieuwe wet inburgering

Naar verwachting treedt vanaf 1 januari 2022 de nieuwe Wet inburgering in werking. Het nieuwe inburgeringsstelsel is erop gericht inburgeraars snel en volwaardig mee te laten draaien in de Nederlandse samenleving, liefst via betaald werk.

Over de inhoud van de nieuwe Wet Inburgering volgt een apart collegevoorstel en een raadsinformatiebrief.

Belangrijk om nu alvast te benoemen is dat de gemeente een belangrijke rol krijgt in de uitvoering van de nieuwe wet. Onze regierol op de inburgering start vanaf het moment dat een statushouder wordt gekoppeld aan de gemeente Den Helder. Vanaf dat moment kunnen we de integratie ter hand nemen, ook als de statushouder nog in het AZC verblijft.

Belangrijkste uitgangspunten voor Den Helder met betrekking tot de nieuwe wet inburgering:

- De integratie begint al in het AZC. Het COA laten weten dat wij alleen statushouders aan de gemeente Den Helder willen koppelen die ook al in één van onze AZC 's werden opgevangen. De brede intake en de inburgering kan eventueel al vanuit het AZC worden opgestart
- Inspelen op Helden perspectief: van Krimp naar Groei: in overleg met COA kansrijke statushouders aan ons verbinden
- Het is belangrijk dat onze statushouders opvallen doordat ze meedoen in onze samenleving, en zich juist niet onderscheiden van andere inwoners
- We willen bij de inburgering resultaat zien: na een jaar inburgering moeten er vorderingen zijn gemaakt ten aanzien van taalvaardigheid, zelfredzaamheid en participatie.

De beoogde invoeringsdatum van de nieuwe wetgeving is van 1 juli 2021 verschoven naar 1 januari 2022. De gemeente Den Helder is druk bezig met de voorbereidingen op deze wet en kijkt uit naar deze verbeterde werkwijze. De verschuiving naar januari, of zelfs nog later betekent dat een grotere groep inburgeraars onder de oude wet blijven vallen. Voor Den Helder wordt deze groep voor 2021 geschat op een kleine 100 personen. Deze 'Ondertussengroep' blijft zelf verantwoordelijk voor de inburgering. Echter wil Den Helder deze groep wel actiever gaan begeleiden in aanloop naar de nieuwe wet toe zodat ook deze groep zo snel mogelijk kan participeren in onze samenleving

Toekomstvisie COA

In juni 2020 hebben we een brief ontvangen van de CdK waarin wordt aangegeven dat op de Landelijke Regietafel Migratie en Integratie (LTR) op 14 mei 2020 de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen en de kwantitatieve uitwerking is vastgesteld.

Het doel van de Uitvoeringsagenda is de samenwerking tussen gezamenlijke overheden (rijk, provincie, gemeente) te versterken om:

- 1) de opvangcapaciteit van asielmigranten flexibeler mee te bewegen met veranderingen in de instroom
- 2) de overgang van asielopvang naar huisvesting en integratie te verbeteren.

In het toekomstbeeld wordt onderscheid gemaakt tussen drie typen opvanglocaties:

- GVL's: procescentra waar alle asielmigranten binnenkomen en de asielprocedure doorlopen.
- Satellietlocaties: locaties die dienen als ventiel voor GVL's en voor opvang van specifieke groepen.
- Regionale opvanglocaties: locaties met vergunninghouders en evident kansrijken als primaire doelgroepen, dichtbij de gemeente van huisvesting en met activiteiten gericht op integratie.

Toekomstvisie Den Helder t.a.v. opvang asielmigranten

Den Helder is de afgelopen jaren tolerant geweest voor wat betreft de opvang van asielmigranten en de huisvesting van statushouders. Het is belangrijk dat dit zo blijft. Voorwaarde voor de opvang van asielmigranten is dat wij zelf de regie willen blijven voeren. Den Helder is een grote opvanglocatie maar dit moet niet gezien (gaan) worden als een vanzelfsprekendheid voor zowel het COA als voor andere gemeenten.

Dit betekent dat wij de volgende standpunten innemen:

- Geen uitbreiding van de huidige opvangcapaciteit.
- Voor betreft de locatie Nieuweweg willen wij alleen **kansrijke** asielmigranten opvangen. Ook als dit betekent dat wij de opvangcapaciteit naar beneden moeten bijstellen.
- Geen bundeling van verschillende doelgroepen.
- De huidige AMV'ers blijven wij begeleiden, wij willen geen uitbreiding van deze doelgroep.
- Wij blijven open staan voor de opvang van asielzoekers op locatie Doggershoek.
- Inburgeraars mogen alleen vanuit de eigen azc komen. Deze doelgroep beginnen vanaf 1 januari 2022 direct aan de inburgering vanuit het azc.

Met betrekking tot de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen komt de toekomstige situatie er als volgt uit te zien:

- *Locatie Doggershoek: Satellietlocatie met behoud van huidige opvangcapaciteit van:*
(575 capaciteitsplaatsen excl. AMV + 2 x 20 capaciteitsplaatsen AMV)
- *Locatie Doggerij: Satellietlocatie met behoud van huidige opvangcapaciteit van:*
(2 x 20 capaciteitsplaatsen AMV)
- *Locatie Jacob van Heemskerckstraat: Satellietlocatie met behoud van huidige opvangcapaciteit van: (20 capaciteitsplaatsen AMV)*
- *Locatie Nieuweweg: ROL Locatie*
(Opvangcapaciteit wordt aanpast aan de regionale behoefte, welke nog niet afgestemd is. In ieder geval niet meer dan 405 capaciteitsplaatsen. Afhankelijk van de regionale behoefte is het goed mogelijk dat dit een opvanglocatie van +/- 250 capaciteitsplaatsen wordt)

Standpunt met betrekking tot regionale verantwoordelijkheid:

Den Helder is van mening dat iedere gemeente een verantwoordelijkheid heeft in de opvang van asielzoekers en statushouders die in een azc verblijven. Den Helder wil als regionale coördinator een opvanglocatie zijn voor de regio. Hierin verwacht Den Helder een constructieve samenwerking met andere gemeenten om te onderzoeken hoe zij Den Helder bij de opvang kunnen ondersteunen.

